

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za pol leta . . . " 13.—
za četrt leta . . . " 6-50
za en mesec . . . " 2-20
za nedeljsko odelstvo . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za pol leta . . . " 13.—
za četrt leta . . . " 6.—
za en mesec . . . " 2.—
V spravi prajman mesečno K 1-70

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petstvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Bojni klic s Štajerskega.

Rajhenburg, 29. sept. 1912.

Danes, dne 29. t. m. je priredila Sl. kmečka zveza v našem trgu politično zborovanje, katero je vodil župan Dular. Na zborovanju je govoril državni in deželni poslanec dr. Korošec, ki je med drugim izvajal:

Sedanja večina državnega zbora in sedanja vlada se kaj malo ozirata na kmeta in njegove interese. Boj proti kartelom se je poizgubil v neštevilnih enketah, katere so vladni zastopniki znali tako spretno sestaviti, da te enketete niso odkrivala škodljivosti kartelov, ampak skušale dokazati njih nedolžnost. Soc. demokracija je naredila kapitalistom samo uslugo, ko se je udala in sodelovala pri enketah, čeprav so naši slovenski poslanci svarili pred takim zavlačevanjem kartelnega vprašanja ter odklonili vsako udeležbo. Trgovinsko ministrstvo se je brez vsakega pridržka postavilo na stran kartelistov in pošiljalo k enketam kot svojega zastopnika celo karteliranega tovarnarja!

Pravzaprav je industriji čestitati, da se njeni interesi v trgovinskem ministrstvu tako vestno upoštevajo. Tembolj nas žali, ko gledamo, kako bagatelno se ravna zadnji čas od strani vlade s poljedelskim ministrstvom. Lani več časa nismo imeli poljedelskega ministra, in takrat je vodil poljedelsko ministrstvo sedanji finančni minister Zaleski. Potem je prišel Braf, sicer izredno zmogljiv in naklonjen kmetijstvu, toda že smrtnonevarno bolan. Ko je umrl, niso imenovali za voditelja ministrstva velesposobnega sekcijskega šefa Ertla, ampak Heinolda, ki je že itak imel s svojim resortom in ministrskim predsedstvom dovolj opravila. Ertl jim je bil prepameten in preodločen v zasledovanju agrarnih interesov. Tako se je zgodilo, da je stalo zadnji čas poljedelsko ministrstvo neprestano pod kuratelo finančnega in trgovinskega ministrstva. (Ogorčenje.) Jasnno še nam je v spominu, kako je finančni minister Zaleski vso svojo armensko zgovornost uporabljal, da se v proračunu črta večmilijonska podpora za poškovdanje po uimih in za povzdigo živinoreje. Na eni strani finančni minister davi in črta budget poljedelskega

ministrstva, na drugi strani pa naklada na podlagi neresničnih poizvedb vedno višji osebno dohodninski davek. (Novo ogorčenje.)

Sedaj smo dobili novega poljedelskega ministra v osebi senatnega predsednika pri upravnem sodišču dr. Zenkerja. Mož ni imel nikdar nobenega stika s kmetijstvom, in agrarne zahteve so mu devetkrat zapečateni knjiga. Mislili smo, da je za Calom bil baron Widmann samo izjema, z imenovanjem Zenkerjevim je dokazano, da postajajo možje Callove strokovne izobrazbe sistematično poljedelski ministri.

Stürgkhovo ministrstvo se rado nazivlje ministrstvo kapacitet. Menda iz tega vzroka so dobili avstrijski kmetje za svojega ministra Zenkerja, kapaciteto v juridičnih stvareh. (Smeh.) To so kapacitete na kri-vih prostorih! Ves svet bi se smejal, če bi Čehi svoječasno kmeta Praška postavili na sedež justičnega ministra, a sedaj morajo agrarci pripustiti v svoj lasten zasmeh, da jim postavijo strokovnjaka v juridičnih zadevah na prostor poljedelskega ministra.

Na mestu, s katerega je nekdanj ponosno vihrala zelena zastava kmečkega stanu, sedi sedaj dr. Zenker z bobnom, da bo naznanjal smrtni dan kmečkega stanu. (Splošno pritjevanje.)

Največja krivda zadane pri tem češke agrarce, ki so prodali svojo samostalnost in se dajo slepo voditi od veleindustrialca Kramarja. Zato je umevno, da njih listi izražajo nado, da bo novi poljedelski minister skrbel za češki uradniški naraščaj, — toda kako bo skrbel za kmetijstvo, to je tem zaslepljenim hlapcem čeških industrialcev deveta briga. Njihova zahteva bi morala biti, edino pametna in slovanska zahteva, da postane jurist Zenker naslednik dr. Hochenburgerja. Tam bi bil Zenker na svojem mestu. (Tako je!) Toda Čehi prenašajo tudi Hochenburgerja, če se jim le dovoli, da smejo tudi sami stati pri koritu. (Pritjevanje.)

Dovolj je nam Slovencem in Hrvatom že, da se nahaja v sedanji vladi Hochenburger, ki je naša sodišča degradiral za torišča nemško-nacionalne politike. Sedaj je prišel za Hochenburgerjem še Zenker, da zaslužni naše pridno in za svoj obstanek se boreče kmetijstvo za deklo industrije in velikega kapitala.

Slovenski vinogradniki! Sedaj so nastopili zopet nevarni časi za vas, ker se je treba bati, da bo finančni minister nanovo prišel z vinskimi davki, in živinorejcem preti nevarnost, da se resnično odprejo meje tuji živini, kajti poljedelsko ministrstvo vodi mož, ki se nikdar ni zanimal za kmečke interese, in ki se bo vsled tega prožno udajal pritisku finančnega in trgovinskega ministra. Industrialci se že sedaj pripravljajo na nove trgovinske pogodbe, in trgovinski minister jim je javno obljubil pomoč in prispevek. Agrarcem pa dajo v teh velekritičnih časih namesto kmetijskega — juridičnega strokovnjaka za ministra!

Hrvaško - slovenski poslanci o tej spremembi v kmetijskem ministrstvu ne bomo molčali, ko pridemo oktobra v državno zbornico. (Navdušeno odobravanje.) Iskali bomo tudi zavznikov proti takemu omalovaževanju kmečkega stanu. Iskali jih bomo, kjer bomo upali, da jih najdemo. In če jih tudi ne najdemo, čutimo se Slovenci in Hrvati močno dovolj, da se sami bojimo proti sistemu, ki je našim kmečkim in narodnim težnjam tako poguben. Novo parlamentarno zasjedanje moramo po mojem prepričanju začeti z veselo vojsko proti vsem našim neprijateljem, kjerkoli se nam pokažejo, ali na vladni ali na nemški strani, ali magari tudi na češko-poljski strani. (Veliko in trajno odobravanje.)

Na predlog g. svetovaleca Cerjaka se je izrekla Hrvaško - slovenskemu klubu zaupnica, in se je klub pozval, da se v jesenskem zasedanju odločno zavzame za narodne in kmečke interese hrvaško - slovenskega naroda. Na to se je zborovanje zaključilo.

Jesenska umetniška razstava.

Sobotne otvoritve so se razen umetnikov udeležili gospa baronica Schwarzova, gospa dr. Sustersičeva, g. župan dr. Ivan Tavčar, g. muzejski ravnatelj profesor dr. Mantuan z gospo soprogo, občinski svetnik g. poštni ravnatelj Josip Štrukelj, ravnatelj drž. obrtne šole g. Ivan Šubič, ravnatelj liceja g. I. Macher in izredno častno število najodličnejše ljubljanske gospode. Ravnotako je bila razstava včeraj izvrstno obiskana, saj je tudi prva, katero v glavnem strokovnjaki in lajki tako hvalijo, da gotovo ne bo treba dan na dan čitati reklamnihotic.

Mičejo posebno portreti — nota bene naročeni in plačani, kar pri nas do sedaj ni bila navada — portreti lepih ljubljanskih dam, znanih gospodov in srčkanih otročkov, pa tudi nenaročeni v Hinko Smrekarjevi nagajivi kamrici, kjer s prepričevalno resnim obrazom pripoveduje storije, hude in vesele o sebi, o delovanju g. dr. I. Tavčarja, o copernicah, o zredovi zlatega peresa pod vratom in zlatega pantofeljčka na prsih dekoriranem dostojanstvu g. dež. nadzornika Levca, o učenjakih, o trpljenju g. pisatelja Finžgarja, o zabavah žalostnih kraljev in zadovoljnih filistrov.

Sploh je na tej izložbi več figuralnih del kakor smo vajeni. Posebno pozornost vzbuja in zasluži poleg drugih v tonu in kompoziciji visokostojecih Ferdo Veselovih del njegova, žel, še ne popolnoma dovršena »slovenska svatba«. — Matevž Sternern imponira z barvenim drznilom, pa čudovito posrečenim in briljantno risanim portretom »v salonu«, ki tekmuje za prvenstvo z njegovimi zračnimi in solčnimi pokrajinami. Devin, najlepša točka naše Adrije, je pridobil mojstrskega častilca in svoje lepote vrednega umetnika. Če bi Jakopič ne bil prodal v Belgradu svoje »Eve«, bi bil neutulajljiv, ker so Srbi kupili dve najlepši Strnenovi sliki iz tega veličastnega cikla. — Njegova gospa so-proga Roza Klein-Sternernova vestno in uspešno sledi možu, a vendar odločno varuje svojo individualnost: nikdar ne prikriva ženske nežnosti in ne taji šibkosti. — Portretista Ivana Vavpotiča sem že pohvalil, opozorim naj le še na to, da je kot Groharju, Jakopiču, Sternenu in drugim, tudi njemu dala škofja Loka krasne motive v »špitalu« (»Na koru«, »Iz loške ubožnice«, »Večna lučica«) in okolici.

Saša Šantel ima lepa imena v katalogu, v razstavi pe šele samo eno študijo, kakor tudi njegova sestra Henrika samo en, pa soliden portret »pred zrcalom«. Kot gostje so se imenovanim pridružili nadarjeni Gasperin Rudolf, zelo poboljšani Gerbič Hugon in umetni obrtnik Ropret Fran.

Med vsemi temi, ki so se združili v »Klub slovenskih umetnikov«, stoji zopet čudovito produktivni starček Ivan Franke, pomlajen in oživljen s prijetnimi pokrajinami.

Na vabilih k otvoritvi je sicer podpisan gospod profesor Peter Žmitek kot zastopnik umetniškega kluba »Save«, pa ga ni bilo k otvoritvi, niti ni »Save« v katalogu. Ob podrtiji toli slavne »Save« dela g. prof. Žmitek »pred zna-

LISTEK.

Roža svetla.

Angleški spisal H. R. Haggard.

(Dalje.)

»Kedo pa drug,« je rekel Wulf, »saj tudi Rozamunda ve, da nam je oni lopov, ki je bil tolmač svojega gospodarja, imenoval ime viteza Lozella kot onega človeka, ki je hotel odpeljati Rozamundo.«

»Ali je bil ta gospod Saracen?« je vprašal sir Andrej skrbno.

»Ne vem, stric. Njegov obraz je bil zakrinkan kot pri ostalih in je govoril po tolmaču. Prosim vas pa, nadaljujte svojo zgodbo, ki je Godvin še ni slišal.«

»Le kratka je. Rozamunda mi je povedala, kolikor je to mogla ostrašena in vsa zmedena, da so vas na staršem pomolu napadli in da se je ona rešila s tem, da je preplavala Mrtvaški zaliv, kar se mi je zdelo naravnost neverjetno. Takoj sem zbral ljudi, kolikor sem jih mogel v naglici dobiti. Rozamundi sem velel ostati z nekaj stražniki doma, da si opomore, sam se pa napotil s oboroženimi možmi, da najdem vaju ali vajini trupli. Tema je bila, pa mi smo jezdili hitro, ker smo

imeli svetilke seboj, in med potjo v vsakem kraju zbudili ljudi, in tako dospeli do Moatsa, kjer se združujejo ceste. Tam smo našli vranca — tvojega konja, Godvin — tako močno ranjenega, da ni mogel nikamor; in zaječal sem misleč, da si mrtev. Jezdili pa smo še dalje, in kmalu smo čuli rezgatanje konja, tudi brez jezdeca, stal je ob potu s povešeno glavo.

»Nek človek na tleh ga drži!« zavpije eden naših, in skočil sem raz sedla, da bi videl, kdo da je; takoj sem vaju spoznal, v objemu sta ležala v nezavesti, bal sem se, da sta mrtva. Velel sem ljudem da vaju dvignejo in nesejo domov, drugim pa, da naj pohite v Stangate ter naprosijo prijorja Ivana in meniha Štefana, ki je zdravnik, da prideta nemudoma na pomoč; mi drugi pa smo odrinili po potu naprej, da se maščujemo, ako mogoče. Dospeli smo do pomola ob zalivu, a nismo našli drugega nego sledove krvi in — čudno je to — tvoj meč, Godvin, stoječ navpik na ročaju med dvema kamenoma, na špiči pa nabodeno pisanje.«

»Kakšno pisanje je bilo to?« je vprašal Godvin.

»Evo ga,« je odgovoril stric ter izvlekel kos koženine izpod suknje. »Naj ga prečita eden izmed vas, saj ste vsi učenj, moje oči so pa slabe.«

Rozamunda je vzela pismo in ga prečitala; pisano je bilo v naglici, a z večjo roko in v francoskem jeziku. Glasilo se je pa: »Meč vrlega moža. Zakopljite ga z njim, ako je mrtev; če je pa živ, kakor upam, mu ga dajte nazaj. Moj gospod želi, da izkažem to čast pogumnemu sovražniku, ki ga morda v življenju, ako je ostal živ, še kdaj sreča. (Podpisan): Hugh Lozelle ali kdo drugi.«

»Kdo drugi toraj, ne Hugh Lozelle,« je dejal Godvin, »kajti on ne zna pisati, pa tudi če bi znal, ne bi nikoli izrazil svojih besedi tako viteško.«

»Besede utegnejo biti morda viteške, ali kar je storil, je jako podlo,« je odvrnil sir Andrej, »sicer pa tega pisanja prav zares ne razumem.«

»Tolmač je govoril o onem majhnem možu kot svojem gospodu,« je pripomnil Wulf.

»Da, vnuk, pa tega si videl. To pisanje pa govori o gospodu, s katerim se utegne Godvin sniti in ki je po piscu izrazil željo, da bi mu izkazal neko gotovo čast.«

»Morda je pisal, da bi nas prekanil.«

»Mogoče. Stvar mi dela preglavico. Nikakor nisem mogel dognati, odkod so bili ti ljudje. Nek čoln so videli ljudje da je plaval proti Bradwellu — da,

zdi se, da si ga videl i ti, in ono noč so videli zopet čoln, ki je jadral od sipin Sv. Petra južno proti neki ladji, ki je bila zasidrana pri predgorju Foulness. Kakošna ladja da je to bila, odkod in kam je bila namenjena, ni izvedel niko, dasi je glas o tem napadu povzročil veliko razburjenja in govorjenja.«

Resnoba je bil videti sir Andrej, ko je nadaljeval:

»Vsa stvar se mi zdi jako čudna in sumljiva. Kako so mogli ti ljudje izvedeti, da sta vidva z Rozamundo tisti dan bila namenjena k Sv. Petru na Bregu? Gotovo jih je moral obvestiti kak ogleduh. Stvar je bolj zapletena, kakor je videti na prvi pogled. Gotovo je, da to niso bili navadni morski roparji, kajti govorili so o Lozelli in rekli vama, da lahko odideta, ne da bi vama bili hoteli storiti kaj zalega; samo Rozamundo so hoteli imeti. Sumljivo je tudi to, da meča, ki je padel Godvinu iz roke, ko je bil ranjen, niso seboj vzeli, ampak da so ga med kamenjem pustili in nanj pritrčili pismo. O takih viteških činih sem slišal govoriti na Jutrovem, da so jih izvršili neverniki —«

»No, Rozamunda je napol Jutrovka,« je pripomnil Wulf malomarno, »in morda je to v kaki zvezi z vso to stvarjo.«

menčkom». — V teh hudiš časih so Zmitkova remek-dela resnično razvedrilo...

Jakopičeve stvari iz prejšnjih časov so čudovite, najnovejše pa le potrjujejo, kar sem na tem mestu že povedal pred dobrim letom, kakor je tudi pozneje »N. F. Presse« na Dunaju potrdila, da je »bunt und kraftedlos«. Moje dobrosrčne lanske lepe nade so se pa uresničile le v toliko, da je »Anamarija« modelirana, nasprotno je pa zagazil v neko prašnoumazano zelen.

Matija Jama ne rabi hvale. Razstavlja dvaindvajset stvari, pa ne pove nič novega.

Silna predsmrtnica Ivan Groharjeva, »na polju«, visi tam, kamor jo je določila pieteta njegovega najboljšega prijatelja in sodnega cenilca njegovih del.

Na častnem mestu pa stoji bodoči spomenik g. Riharda Jakopiča, ambiciozno delo talenta Dolinar Lojzeta.

Ker Bernekerjeve »Suzanice« še od nikoder ni, Napotnikova »Egipčanka« pa uživa sladek mir v izgubljenem zaboju v skladišču, ju je težko primerjati s Šteficovo »Magdaleno« in Zajčevimi igračkami: težke sanje, — poljub, — gospa Putifar, — požar (številke 107—110). Kdo vé, ali je to »Krotenje Samsonovo« ali »deklice z mačkom«? Niti ginljivo naivni Maksim Gaspari v svojem oltarčku tega ne vé, niti ne slutiti Gustinčič Pavel »pred jamo«, kako šele revna Klemenčičeva »predica« iz Senkovega Turna. To zadevo naj reši g. Slavko Smrekar — ne Hinko! — v Tolminu kot vodja visoke šole za dilatante pod »starim mostom«.

Te šole pa ne potrebuje več stari in mladi Srečko Magolič, če človek preveč ne občuduje njihovih prehudih lepih okvirjev. Če je slav. mest. magistratu res kaj na stari Ljubljani, naj si še o pravem času zagotovi Magoliča star. »v Rebru«; v vsaki galeriji bi se pa dobro držale njegove resnično izvrstne »vrbe v snegu« in ona mala jesenska pokrajina poleg sinove »križanske cerkve«.

Pretrsljiva Tratnikova »obupna mati«, se mi zdi slika umetniškega mišljenja v naši mili domovini, kako beži pred Gauginovo sintetično umetnostjo nadarjene Anice Zupancove in — o senzacija! — pred kubistom Perhavcem. Naj se zgražajo, jaz Vama čestitam!

A. G.

Vojna nevarnost na Balkanu.

Najkritičnejša doba.

»Kölnische Zeitung« poroča iz Carigrada, da je napetost po nastopu velevalsti nekoliko ponehala, dasi Turčija ni preklicala vpoklicanja pet anatolijskih divizij. Velikih regionalnih vaj se udeležijo 80.000 do 100.000 mož. Londonški politični krogi sodijo, kakor poroča »Köln. Ztg.«, tudi zelo pesimistično in menijo, da je položaj še poostren. V krogih londonske diplomacije prevladuje mnenje, da bo ta teden najbolj kritičen glede na balkanski mir. Mobilizacija divizij v Mitrovicah in Skoplju so končali. Za vaje 10 divizij so določili 6 tednov. »Reichspost« objavlja razgovor z nekim diplomatom, ki je izjavil, da bi Bulgari radi udarili, a se še pomišljajo. Bulgarija dela na to, da se vsi Bulgari narodno združijo. Na vojsko delajo predvsem makedonski Bulgari. Bulgarski vladar in bulgarska vlada zadržujejo vojsko, a ni gotovo, če se bo

Sir Andrej se je zganil in rudečica je zalila njegov blede obraz. Nato pa je rekel z glasom, ki je pričal, da ne želi več govoriti o tej stvari:

»Dovolj, dovolj. Godvin je zelo slab in se kmalu utruji; predno odidem, pa vama imam sporočiti veselo vest. Vidva sta moje krvi, meni najbližja, ako izvezam Rozamundo — sinova plemenitega viteza, mojega brata. Vedno sem vaju ljubil in bil ponosen na vaju; koliko bolj vaju čislam sedaj, ko sta izkazala tako veliko uslugo moji hiši. To delo je bilo veliko in plemenito; mnogo let že niso čuli v Eseksu o bolj viteškem činu, in ona, ki sta ga izvršila, zaslužita, da nista viteza samo po svojih delih, marveč tudi po svojem stanu prava viteza. To odliko vama morem jaz dati po starodavnem običaju vsled posebne milosti, katero sem si med vajino boleznijo izprosil od kralja samega v Londonu. Povedal sem mu celo vaju smem povzeti.«

»Vnuka moja, kralj mi je prošnjo uslišal in tukaj imam pismo, zapečaten s kraljevim pečatom, ki vaju imenuje viteza. Določa dalje, da naj se slovesnost vrši v cerkvi stangatskega samostana, in sicer ob takem času, kakor bo primeren. Požuri se radi tega, Godvin, da okrevaš, da postaneš vitez sir Godvin. Kar se tebe tiče, Wulf, si dovolj zdrav, da bi vključil rani na nogi lahko prišel v samostansko cerkev.«

(Dalje.)

do mogli trajno upirati vedno močnejši volji ljudstva. Če se sedanja miroljubna Gešova vlada umakne in ji sledi narodna vlada, bi to pomenilo vojsko. Kralj bi proti svoji volji šel z novo vlado, ker, če bi se upiral, bi bilo to nevarno njegovi dinastiji. Vlada ne ve, kaj da naj stori. Bati se je, na napadejo Makedonci kralja, ki že zdaj groze, da sredstev ne bodo izbirali. Bulgarska vlada je veliko pričakovala od sestanka Sazanova in Greya v Balmoralu, a dozdaj je ruski poslanik v Sofiji večkrat zelo ostro zahteval, da ohrani Bulgarija mir, a svetoval ni, kako da naj se reši bulgarska vlada iz sedanje zagate. Angleži drže s Turki, če se to izve, je tudi peterburška vlada prepozno nastopila v Carigradu. Kar tiče odpovedanih velikih vaj pri Odrinu, so te vaje res odpovedane, toda Turki ne prestando koncentrirati vojske ob bulgarski meji. Nič ne zato ne čudi, da se tudi Bulgari pripravljajo za vojsko. Londonski list »Daily Graphic« piše, da bi po sedanjem položaju Slovani in Grki ničesar ne pridobili, ker za njimi stoji avstrijski orel z vojaško silo, ki je bolj svojo armado koncentrirala in bolje pripravila, da izvede dolgoletne načrte, kakor katerakoli evropska država, izvemši Nemčijo. Vročkrvneži v Sofiji, Belgradu in v Cetinjah bi radi sami izvedli drzen čin, a velevalsti jih ne morejo pustiti same. Lahkomisljeno sodijo, da notranje zmeđe v Turčiji in laško-turška vojska nudijo zlato priliko, a pozabljajo, da nimajo monopola za dobro priložnost. Avstrija v tej krizi končno odločuje, ker nima nikjer vezanih rok. Riziko, da Avstro-Ogrska na svojo pest reši balkansko vprašanje, sili vse velevalsti, da s skrajno silo pritiskajo na balkanske države, da ostanejo mirne. Če napadejo balkanske države Turčijo, bi morala posredovati s svojo armado Avstro-Ogrska, ki bi zemljevid Balkana nato po svoje izpremenila. Nekdanji srbski ministrski predsednik dr. Vladan Georgevič, ki se je mudil v Carigradu ob času, ko so se Albanci pripravljali, da odrinejo v Solun in ko je krvavo klanje v Kočani in v Ljenici upravičeno razburilo duhove, objavlja v »Neue Freie Presse« dolgo poročilo o razgovorih, ki jih je imel z balkanskimi državniki. Neki turški državnik je izjavil, da hoče Avstro-Ogrska s Srbi, Bulgari in Grki priti pred Solun, a da se jim lahko pripeti na tej poti, kjer bodo večji del svoje armade pustili v gorah in v dolinah, da, ko pridejo utrjeni pred Solun, dobe tam že Angleže in bi Avstrija tistemu svojemu zavezniku zaman žrtvovala Trst, ki ji je omogočil, da je od Mladoturkov nakupila Bosno in Hercegovino. Na vojsko balkanskih držav turški poslanik ne veruje, ker se sedanji bulgarski kralj boji, da, če vojsko izgubi, bi ga kak zmagoslavni general Savov ali Račov preganl in ustanovil svojo dinastijo, ker sedanji bulgarski vladar je izboren diplomat, vojskovodja pa ni. Ne veruje tudi na zvezo balkanskih držav. Dr. Georgevič je govoril tudi z mladoturškimi voditelji, ki so izjavili, da morajo vsi narodi, ki žive v Turčiji, postati otomanski, ker nečije, da razpade Turčija v 14 samoupravnih pokrajin. Mladoturki so dr. Georgeviču izjavili, da, če zmagajo pri volitvah in če prevzamejo zopet vlado, da ne dovolijo čisto nič avtonomije in da bodo vse vstaje zadušili. Ko je dr. Georgevič opomnil, da bi bila druga doba mladoturške vlade še krvavejša kot je bila ona »krvavega sultana«, mu je njegov mladoturški znanec odgovoril: »Kaj zato, saj je še Metternich rekel, da 30 do 40.000 novih umorov ali pobešenih in drugače pomorjenih kristjanov v Turčiji črnčesar ne poleni.« Končno je mladoturški voditelj še izjavil, da se pri svojih krvavih načrtih zanašajo Mladoturki na nesporazumljenje med tripelalanco in tripelentento da naj balkanske države, ki hujskajo velevalsti proti Turkom, pazijo, da jih iz same ljubezni velevalsti ne pohrustajo, kar zelo želi, ker bi pred njimi potem imeli Turki mir. Ko se je vozil dr. Georgevič nazaj v Srbijo skozi Bulgarsko, je videl, da so stražili mostove bulgarski vojaki, kar še ni bilo, ko je v Carigrad potoval. Razgovorjal se je tudi z bulgarskimi politikmi, ki so vsi izjavili, da je položaj jako kritičen.

Turki zabranjujejo Srbom prevoz orožja.

V Skopljah so zopet zaplenili 20 železniških voz, ki so bili naloženi z orožjem, namenjenim v Srbijo. Glede na prvo pošiljatev, tudi 20 voz, ki je bila ustavljena v Skopljah, so Turki prepoved preklicali in se je orožje vozilo do Kumanova, kjer so pa Turki pošiljatev zopet ustavili in zahtevali, da Turki ne dopuste prevoza, če Srbija ne obljubi, da proti Turčiji ničesar ne ukrene. Za Srbijo se je zavzela v Carigradu tudi Rusija. Srbi pričakujejo vsega

skupaj 300 železniških voz vojnih priprav, ki so bile na Francoskem naročene.

Srbija in Bulgarija pred mobilizacijo.

Belgrajski listi poročajo, da se je srbska vlada odločila, obrniti se s posebno spomenico na velesile, ki so podpisane na berlinskem dogovoru. V tej spomenici bi bilo dokumentovano nečuvno preganjanje srbskega naroda na Turškem ter se obenem v kategorični obliki zahtevalo, naj se da Stari Srbiji avtonomijo. Isto bi zahtevala Bulgarija za Macedonijo. Da Srbija in Bulgarija podpreti svoje zahteve, bosta izvedli prihodnje dni delno mobilizacijo, ki naj bi dokazala, da sta Srbija in Bulgarija pripravljeni nastopiti resno za svoje zahteve. »Lokalanzeigerju« se poroča, da je pozvala srbska vlada pod orožje tretji del vojaških upravnih uradnikov. Vojno ministrstvo je v Nemčiji naročilo osem vojaških avtomobilov. Dne 8. oktobra nameravajo sklicati izredno zasedanje srbske skupščine.

Dnevne novice.

— **Hrvaško-slovenski Zvršilni Odbor.** Iz Kranjske stopi v odbor poslanec dr. Krek. Zastopniki Vseslovenske Ljudske Stranke v Hrvatsko-slovenskem Zvršilnem Odboru so: dr. Šusteršič, dr. Krek, dr. Korošec, dr. Brejc in Fon. Vrhovna uprava Stranke Prava pa pošlje v Zvršilni Odbor sledeče gospode: Iz Banovine: dr. Mile Starčević in Cez. Akačić, iz Dalmacije dr. Krstelj ali dr. Drinković, iz Istre prof. Spinčić. Člana iz Bosne še določijo.

— **Iz deželnege odbora.** Izda se okrožnica na vsa županstva, s katero se opozarja, da se naj pri napravi prvotnih imenikov za porotnike strogo ravna po zakonu. — V kamniškem okraju se je osnovala sadjerejska zadruga; dovoli se podpora za dve sadni drevnisi.

— **Umri.** Je v soboto popoldne v Kranju č. g. Jakob Mrak, duhovni svetnik in župnik v pokoju. Pokojni je bil rojen v Smledniku dne 26. aprila 1832. Posvečen je bil 26. julija 1859. Kot kaplan je služboval v Mošnjah in Stari Loki, kot župnik pa v Železnikih in v Naklem. Zadnja leta je živel v pokoju v Kranju. Pogreb se je vršil danes popoldan. R. I. P.

— **Na vse neslanosti,** ki jih mečejo liberalni listi proti »Slovenski Straži« in naši narodni obrambi bo odgovoril občni zbor »Slovenske Straže« v Mariboru. Napadi liberalcev so le znamenje, da je »Slovenska Straža« na pravi poti. Somišljeniki — ustanavljajte nove podružnice »Slovenske Straže«, ki naj bodo povsod krepak jez proti vsem škodljivcem slovenskega ljudstva!

— **O Slomškovi slavnosti** prinašajo lepe članke tudi hrvaški listi ter opozarjajo pri tem Hrvate tudi na »Slovensko Stražo«. Članki omenjajo veliki pomen Slomškovega dela in dela slovenske duhovščine. »Hrvatska« pravi: »Slomšek je apostol slovenskega prepoveda. Slomšku su se pridružili mnogi slovenski svečeniki, kojima se jedino ima narod zahvaliti, da njegovi neprijatelji ne mogu pisati o njegovoj narodnoj smrti. Radu slovenskega svečentva pripisati je prepoved Slovenije.«

— **Kako je treba voditi narodni boj?** Slovenski učitelji so iznašli novo sredstvo za reševanje obmejnih Slovencev. »Dan« namreč piše, da je le tedaj upati na uspehe v narodnem boju, če se izloči iz njega »tercjalstvo, pobožnarstvo in nazadnjaštvo«. Češki narodni svet, ki je pri dunajskih Čehih tudi to sredstvo že uporabljal, se je vpričo tega strokovnjajstva v narodnih zadevah obrnil na uredništvo »Dneva«, če ima še kak načrt za rešitev 200.000 dunajskih Čehov, ker so vsi napor českega naroda za priboritev čeških pravic na Dunaju — zaman. V Učiteljski tiskarni so nad to uganjko, kako je to mogoče, da ne zna velik, mogočen in liberalen češki narod boljše braniti svojih bratov na Dunaju, kakor S. L. S. koroških Slovencev, kar onemeli.

— **To je ljubezen bratovska!** V Trstu, kamor se izseljujejo ljudje vseh mogočih političnih strank iz drugih slovenskih dežel, je težko, da bi bili liberalci vsi ene misli. Nekateri so za »Narode«, drugi za »Dan«, tretji se zopet vlečejo za »Edinost«. Največje sovraštvo pa vlada med Edinjaši in Dnevovci. Odbornik političnega društva »Edinost« g. Šorn, ki ga je »Dan« večkrat v listu prijemal, si je hotel tržaškega poročevalca »Dneva« nekoliko privoščiti. Zato je prišel v nedeljo v konsumno društvo »Jadrano«. Hotel je izvedeti po vsej sili, kdo da piše v »Dan«. Neki Rabič od Tržaške hranilnice je pokazal s prstom na Kocjančiča, ki je pristaš Dneva; Šorn je bil takoj pri njem ter ga oklofotal; bil bi Koc-

jančiča gotovo zelo poškodoval, če ne bi bilo navzočih pristašev mladinske organizacije, ki so Kocjančiča branili. Šorn je dejal med drugim, da bo pobijal tiste, ki pišejo v »Dan«, z vsemi svojimi močmi, četudi dobi leto dni zapora. Spričo teh razmer in boja s pestmi proti »Dnevu« bo najbrže tudi gospod Dimnik, ki je oberredakter »Dneva«, najbrže korajžo izgubil, zato ker »Dan« sam že piše, da »smo daleč prišli«.

— **Podružnica »Slomškove zveze« za Gorenjsko** priredi dne 3. oktobra popoldne ob 2. uri v Ljudskem Domu v Kranju občni zbor z rednim dnevnim sporedom ter predavanjem: Nazori učitelja optimista ter oni učitelja pesimista. — K obilni udeležbi vabi člane, pa tudi vse druge somišljenike — odbor.

— **Slomškova podružnica za postojnski okraj** zboruje v četrtek, dne 3. oktobra ob 2. uri popoldne v Trnovem v zadrzni dvorani. Vse cenjene članice in cenjeni člani ter nove tovarišice in tovariši v okraju se vsledno povabijo k prvemu letošnjemu sestanku.

Poziv, na katerega ni odgovora.

Zadnja številka »Mira« poziva: »Slovenski Narod« pozivamo, da odgovori točno, kdaj, kje in nasproti komu se je urednik koroškega »Mira« Smodej sam odkrito izrazil, da Slovenci na Koroškem rapidno propadamo, odkar je tudi na Koroškem in drugod merodajna kranjska klerikalna politika, kakor je trdil »Slovenski Narod« v 218. številki.

— **Liberalni učitelji in Slomškova slavnost.** Poročali smo že, kako lepe slavnosti so se vršile po vseh slovenskih pokrajinah, celo na gimnazijah in učiteljskih v spomin Slomškove smrti. Zvedeli smo pa tudi, da mnogim liberalnim učiteljem te slavnosti niso bile prav nič všeč, ker jih je sprožila naša Slomškova zveza. Tako se nam danes poroča na primer iz Zagorja na Krasu, da je ondotni nadučitelj g. Kenič, ki je še celo cerkveni organist, bil proti vsaki slovesnosti. Preden se je še stavil sploh kak predlog v tem oziru, je izjavil, ko je prebral odlok c. kr. deželnege šolskega sveta, da je proti temu. Ko se je pa kljub temu stavil skromen predlog, naj bi bila vsaj sveta maša in kratek nagovor, katerega bi seveda ne imel učitelj, je ta predlog propadel, ker je proti njemu glasovala g. učiteljica Dvogan. Za danes navedemo samo suho dejstvo, da spozna javnost, kako so nekateri učitelji ne napredni, ampak neumno zagrizeni.

— **Slovenska liberalna književnost pod nožem slovenske mladine.** Glasilo narodno-liberalne mladine »Omladina« piše o liberalnih književnih proizvodih sledeče: »Če se pregleda celoten seznam naših publikacij in njih vsebina, se pokaže tako klavna slika, da je zadnji čas, da se je začnemo sramovati in poskusimo nekaj ukreniti, kar bi zaježilo naraščajočo, malovredno povodno tiskanega papirja. Najbolj žalostno je, da vozijo elitne naše revije po silnih plitvinah. »Zvon« je izgubil ves kredit; pesmice so, ker ravno morajo biti, glavni roman ima kljub lepi posodi, v kateri se podaja, duh po šundromanu, skratka: »Zvon« životari. »Slovan« se sicer nikdar ni mogel ponášati v kakih višinah; Vydrov »Domači Prijatelj« lahko konkurira z njim kakor z »Zvonom«. V zadnjem času je postal »Slovan« glasilo nazorov Ilirca dr. Ilesiča in — reklamni list za tiskarska črnila! Julijeva številka nam je v resnici zaprla sapo. Kakor smo dejali: reklamni list za tiskarsko črnilo! Kaj se je zopet pripetilo v zadnjem času! Jasno je, da potrebujemo ilustriran tednik; kljub temu, da bi ne bila njegova sestava lahka, bi se dobilo vedno toliko mož, ki bi s svojim sodelovanjem, s prispevki in sveti omogočili list, ki bi moral biti za nas kulturni faktor. Potem bi se pokazalo, da je odveč »Slovenska Žena«, odveč »Slovan« morebiti tudi »Zvon«? Zbog velevalni nalogi, ki bi jo moral vršiti slovenski ilustrirani tednik, je očitno ogorčenje vsakega, kdor je imel že kak kulturn list v rokah, da je dobil poldrugo leto izhajajoči »Ilustrovani Tednik« tako velikanski boben v uredništvih naših dnevnikov. Mi bi se morebiti ne zmedli za ta list, če bi nas ne vedla k temu čifutska reklama, ki je na dnevnem rodu v vseh naprednih listih od »Naroda« do »Zarje«. Nobena slovenska revija ni imela dozdej takih činov na razpolago, dasi jih v stokratni meri bolj zaslužila nego »Tednik«. Vsaka izšla številka je v reklamnih noticah razupita za kulturno dejstvo v zgodovini slovenskega naroda (1), zahteva se, da se list uvede vsepovsod, da je škandal, če ne izpodrine iz naših družin nemških listov itd. List je pa v resnici tak, da človeka trese, kadarkoli ga prime v roko. Abnormalne krave, teleta, osli, najneznatnejša društva, banalno bedaste naslovne slike in ilustracije v romanu, dve tretjini lista inserati, par

brezpomembnih novic, in kliseji takega kalibra, da se moramo vprašati, komu je ta list vendar namenjen? Za kočijaže je presentimentalen, za prosto ljudstvo z ozirom na opremo in vsebino negativnega značaja, inteligent se ga pa mora naravnost sramovati. Čital sem v tujini v kavarni »Slovenski Narod«, moj visavis pa je listal v »Il. Tedniku«, ki je ležal na stolu. Skril sem se globoko za svoj časnik, da bi me ne videl, tako sram me je bilo tega lista. In če moramo že imeti takšen list, kot je »Il. Tednik«, tedaj ga skrivajmo pred tujim svetom, ko spodnje perilo in ne bobnajmo sramote v vse vetrove.

— **Ljudsko šolstvo.** Na mesto obolelega učitelja Jurija Erkerja je imenovan za suplentinjo v Srednji vasi pri Kočevju učiteljica Elizabeta Hönlmann. Bivša suplentinja v Postojni Ana Prudič je imenovana za prov. učiteljico na štirirazrednici v Grahovem, bivša prov. učiteljica v Št. Vidu pri Cerknici Ana Colnar za prov. učiteljico v Iški vasi, suplentinja Franciška Kavčič za prov. učiteljico na štirirazrednici v Zg. Logatcu. Na mesto dosedanjega pomožnega kateheta dr. Alojzija Merharja je imenovan za veroučitelja na c. kr. dekliški vadnici v Ljubljani stolni vikar Ivan Cegnar. Abs. učit. kandidat Jožef Vider je imenovan za prov. učitelja v Trzinu. Za prov. učiteljico v Križah je imenovana Helena Oranič, na mesto obolele učiteljice in šolske voditeljice Julije Jaklič pa je imenovana za suplentinjo v Besnici Julija Rotar. Abs. učit. kandidatinja Balbina Schnabl je imenovana za prov. učiteljico v Selah. Na mesto obolele učiteljice Nežike Zupan je imenovana za suplentinjo na osemrazredni slovenski dekliški šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani izprašana učiteljska kandidatinja Karla Kleč.

— **K. Alfiričevi razpravi.** Zaderski »Narodni List« poroča, da je zahtevalo državno pravdnstvo, naj se odredi druga porota, izven Dalmacije, za razpravo proti učiteljskemu Alfiriču, ki je obtožen s krivde pri atentatu na Cuvaja.

— **Šišensko prosvetno društvo** je pretečeno nedeljo po svojem »dramatičnem odseku« vsled pomanjkanja svoje lastne pripravne dvorane priredilo v Št. Vidu nad Ljubljano prvokrat narodno igro »Krivoprišežnik«. Koliko zanimanja je bilo za to igro, kaže dejstvo, da so bili vsi sedeži in stojišča že pred začetkom igre razprodani. V dvorano nas je gnala misel in radovednost, kako bodo (razen treh gospodov) novinci igralci to tako težko igro, ki celo vajenim igralcem povzroča preglavice, proizvajali? A kolikor večja je bila naša napetost, toliko večje je bilo naše iznenadenje nad toliko sigurnostjo nastopa, nad toliko samostojnostjo, toliko naravnostjo in toliko lahkoto in preciznostjo, s katero so vsi brez izjeme od najmlajše do najstarejše sodelujoče osebe rešili svoje vloge. Zato pa tudi ni hotelo pojenjati ploskanje, ko je bil režiserju g. Brajerju poklonjen lovorjavec z slovensko trobovno v znak zasluga, ki si jih je stekel v tem tako kratkem času z svojim požrtvovalnim delovanjem v dramatičnem odseku šišenskega prosvetnega društva. To odkrivanje učitelja pa je obenem tudi najlepše spričevalo in priznanje za njegove učenke in učence, ki so nas s svojim ljubkim nastopom kar očarali in pokazali, kaj vse premore pridnost in dobra volja. Le pogumno naprej po začrtani poti do prave izobrazbe duha in srca!

— **Nenavaden krompir.** Izvanreden izrastek krompirja je pridelal g. Valentin Cirman vulgo Jožef v Št. Vidu nad Ljubljano. Tehta 1 in pol kilograma ter ima raznovrstne podobe, kakor leva in druge divje živali. Videti ga je mogoče v znani gostilni pri Jožefu v Št. Vidu.

Hauptmanov »Obrtniški koledar« za leto 1913. v kratkem izide. Koledar je splošno priljubljen med obrtniki. Z letošnjim letom se prične v tem koledarju s priobčevanjem zgledov knjigovodstva za razne obrti. Najprvo bo priobčeno knjigovodstvo za mizarstvo obrt. Drugo leto slede drugi obrti.

SKUPNE VAJE AVSTRIJSKO - ITALIJANSKE MORNARICE?

Italijanski mornariški pisatelj Vecchi se toplo zavzema v listu »Secolo« za tesnejšo združitve avstrijske in italijanske mornarice. Vsled novega francosko-ruskega mornariškega dogovora in združenja v Sredozemskem morju je nastal popolnoma drug položaj, ki ga mora trozveza upoštevati. Rusija bi v letu 1916 razlagala z znatno pomnoženim brodom in ako bi se

Angleška ne upirala več zahtevi Rusije za prosto vožnjo skozi Dardanele, bi se Rusija in Francoska združili v Sredozemskem morju. Zato bi bil potreben čim tesnejši stik med državami trozveze. Vecchi zahteva medsebojne obiske avstrijskega in laškega brodoma v avstrijskih in laških lukah in celo skupne vaje ter ugovarja vsem ugovorom, ki naj bi bili političnega ali kakega drugega izvora.

Primorske vesti.

p **Zadoščenje.** Znano je, kako sirovo gonijo so liberalci po »Soči« uprizorili proti uredniku Fr. Kremžarju v Gorici. Nobena psovka ni bila preslabša zanj. Očitali so mu tudi, da »zastoj« prebiva pod Montovo streho« in nešteto drugih stvari, da bi ga osmešili. Potrpežljivosti je bilo konec. Urednik Kremžar je vložil tožbo proti »Soči«. Zadeva se je vlekla dolgo. Dne 28. septembra pa je »Soča« prinesla naslednjo izjavo: Podpisano uredništvo »Soče« preklicuje vse žalitve in psovke, naperjene proti g. Francu Kremžarju, časnikarju v Gorici, priobčene v listu »Soča« dne 17. oktobra 1911, št. 119, pod napisom: »Shod S. L. S. v števerjanu« ter dne 18. novembra 1911, št. 113, pod napisom: »Gospod nadučitelj Vodopivec iz Kamenj...« kot neosnovane, ter iste obžaluje. Gorica, dne 28. septembra 1912. Ivan Kavčič, odgovorni urednik in izdajatelj »Soče«. — Obenem plača »Soča« vse pravdne in druge stroške.

p **»Kar je tvoje, je tudi moje!«** Po tem socialističnem načelu se je ravnal sodrug Cidin, ki je upravljal blagajno nabrežinske socialistične organizacije. Njegovo krivdo je izdal njegov sodrug Marica, da odstrani neljubega tekmeča. Cidina so zaprli in pred kratkim je bil v Trstu obsojen na dva meseca ječe radi povelje. Poneveril je — kakor dokazujejo knjige — okrog 2800 kron delavskega denarja.

p **Iz socialnodemokratskih vrst.** V Nabrežini je zelo vpliven socialnodemokratski voditelj, Marica po imenu. Socialisti so imeli absolutno zaupanje vanj. Dne 9. avgusta pa je goriški »Novi čas« prinesel iz Nabrežine dopis, v katerem je pisal o neki čudni zadevi z delavskim denarjem. Marica se je čutil radi tega dopisa užaljenega ter je proti »Novemu času« naperil tožbo. Medtem pa se je nenadoma in nepričakovano zgodilo, da je bil sodrug Marica aretiran v sredo opoldne na cesti, ko je šel od dela domov h kosilu. Odpeljali so ga takoj v zapore komenskega sodišča. Kakor čujemo, je osumljen, da je poneveril veliko vsoto delavskega denarja. Ovadil pa ga je sodrug Cidin iz maščevanja, ker je Marica ovadil njega. Sedaj se vrši preiskava. Ta dejstva poročamo kot časnikarji, pristavljamo pa besede, ki jih je o tem zapisal »Novi čas« 27. septembra: »Kaj je resnice na tem, bo dognala preiskava, če dožene preiskava njegovo (Maricevo) nedolžnost, bomo o tem lojalno poročali in svoje čitatelje obvestili, ker nikomur nemo delati krivice.«

p **Umrl** je to nedeljo zvečer v Divači g. Bernard Steblaj. Pokojni je bil rojen v Smartnem pri Litiji. Bil je mnogo let vrtar na tukajšnjem kolodvoru in večletni blagajnik Rudolfove jame. Pred kratkim je stopil v pokoj. Bil je mož zelo blagega značaja in zato je bil splošno priljubljen. Veliko je trpel v bolezni, pa je bil popolnoma vdan v božjo voljo. Tudi je bil previden s sv. zakramenti za umirajoče. N. p. v m. Pogreb bo 1. oktobra ob 4. uri popoldne.

p **Umrla** je v Trstu gospa Marija Hutter rojena Tačer.

KONFERENCE V BALMORALU.

»Evening Standard« javlja: Sazonov in Grey sta se o vseh političnih vprašanjih sporazumela. Kako važne da so bile konference, dokazuje, ker se jih je tudi voditelj opozicije Law udeležil. Gotovo je, da se je sklenila pogodba o Perziji, a javnosti o vsebini dogovorov ne obveste. Posvetovali so se tudi o sedanjih balkanski krizi. **Odločnemu nastopu Rusije in Anglije se mora svet zahvaliti, ker se mir na Balkanu še ni motil.** List pristavlja, da v Nemčiji znajo, da nameravajo Italijo pregovoriti, da izstopi iz trozveze.

Štajerske novice.

š **Naročite za šolsko mladino** prekrasne trobarvne podobice Antona Martina Slomška z najlepšimi Slomškoviimi izreki. Podobice samo po 5 vin. Naročilo samo na pisarno »Slovenske Straže« v Ljubljano.

š **Nove »Stražine« podružnice.** Poroča se nam iz raznih župnij, da se ustanavlja na Spodnjem Štajerskem več podružnic »Slovenske Straže«. Mnogo odličnih župnij še nima svoje lastne podružnice, kar vendar ni lepo. Rodoljubi, požurite se!

š **Slomškova »Javnost«** na Ptuj se je večeraj zelo lepo obnesla. Slavnostni

govor je imel dr. Hohnjec. Udeležba je bila zelo lepa. Telovadba Orlov je radi hladnega vremena odpadla.

š **Odpeljani nemški otroci od št. Ilja v Slovenskih goricah.** Kakor smo svoječasno poročali, sta »Südmarch« in »Schulverein« dala naseliti 50 nemških otrok iz Dunaja v Št. Ilju, da bi se lažje vzdrževala tamošnja nemška šola. Dunajski mestni občinski svet pa je dal nenadoma teh 48 naseljenih otrok zopet nazaj na Dunaj pripeljati. Nemci po svojem časopisu vsled tega zdaj pretakajo krokodilove solze in tožijo, da je v nevarnosti njih ponemčevalnica. Spisali so zato neko prošnjo na dunajski občinski svet, da bi jim isti pojasnil svoje postopanje. To prošnjo so izročili poslancu Wastianu, da bi on kot načelnik »Südmarch« in nemškega sveta za Sp. Štajer storil nadaljnje korake.

š **Hoče.** Gg. duhovniki dekanije Dravsko polje so darovali dne 26. septembra za telovadni odsek Orel v Hočah 15 K 30 h in za Slovensko Stražo 26 kron.

š **Mariborske občinske volitve.** V soboto po obrtnem shodu so se obrtniki posvetovali glede občinskih volitev. Letos nameravajo obrtniki zahtevati poseben ključ pri razdelitvi mandatov. Vsaka obrtna organizacija bi naj nominirala gotovo število in imena svojih zaupnikov-kandidatov. Zastopnik krščanskih socialcev je zahteval za III. razred 3 odbornike za kršč. soc. stranko. In to kot pogoj, da gre nemška kršč. soc. stranka pri volitvi z ostalimi nemškimi strankami. In kakšen odgovor so dobili krščanski socialci? Direktno posmehovali so se nekateri nacionalci tej zahtevi. Iz te moke ne bo kruha. Tako lahko delo bi letos imela pametna opozicija glede na zavožene razmere v mariborski upravi, a nikjer ne mislijo pametno: Ne soc. demokratje, ki hočejo baje čisto listo, ne obrtniki, ne nemški kršč. socialci nimajo pravega smisla za pametno opozicijsko politiko ob občinskih volitvah. Če bo tak labirint in zmešnjava, bo seveda dosedanja klika zopet zmagala.

š **Nameravana obrtniško-rokodelska razstava v Mariboru.** Že lansko leto se je osnoval v Mariboru posebni komite, ki bi naj pripravljali tla za obrtniško-rokodelsko razstavo v Mariboru. Zadeva je sama na sebi zelo lepa in vsak prijatelj obrtništva mora priznati, da bi taka pametno urejena razstava zelo povdignila obrtništvo. A oni, ki so želeli razstavo, so stali pred vprašanjem, ali naj bo razstava nepristranska, pristopna za nemške in tudi slovenske obrtnike, ali pa naj bo strogo nemško-nacionalna. Večina odbora in zainteresiranih obrtnikov se je izrekla, da naj bo razstava »splošna spodnještajerska«. Druga struja pa je kričavo zahtevala, naj bo razstava absolutno »nemška«. Razstava bi se naj že letos vršila, a stvar ni mogla naprej, ker se ni dobilo od nobene strani zagotovila za denarno podporo. V soboto, dne 28. septembra zvečer se je sklicalo v mariborsko »Gambriushalle« zborovanje interesiranih obrtnikov, da se zavzame končno stališče glede razstave. Shoda se je udeležilo tudi nekaj slovenskih rokodelcev in obrtnikov iz Maribora; splošna udeležba pa je bila skrajno slaba. O podrobnem poteku zborovanja ne bom poročal. Pribiti hočem le eno zanimivost: večina obrtnikov se je izrekla za to, naj bo razstava za Nemce in Slovence, torej ne nacionalna. Vroča debata se je razvila glede tega. Češki renegat Havliček, ki je obenem tudi občinski svetnik mariborski, je najhujše odklanjal, da bi se tudi slovenske obrtnike pripustilo k razstavi. Rekel je: »Südmarch«, ta naš ljubček (»oho«-klici), meče stotisoče za prazen nič ven, s tem, da nakupuje za ničvredne švabe posestva ob meji; ta kapital je za Nemce izgubljen. S stoterimi obrestmi pa bi se obrestovalo 20.000 kron, katere naj da »Südmarch« za podporo razstavi. Mi Slovencev ne rabimo! — Le par rok se je vzdignilo za Havlička. Spretno in s pikro besedo je zavrnil Havlička nemški obrtnik in občinski svetnik Pinter, rojen dunajski Nemec. »Povem Vam odkrito imenom večine obrtnikov, da mi »Südmarch« pri razstavi popolnoma nič ne rabimo, odklanjamo njeno podporo. Če boste Slovence od razstave izključili, je mariborska razstava za vedno pokopana. Sam kot nemški obrtnik priznam, da bi sleherni mariborski nemški obrtnik stokrat gladu umrl, če ne bi hodili Slovenci v naše trgovine.« Pinterju so zborovalci zelo pritrjevali. Zelo nesramno je nastopil mariborski lastnik tovarne za stole, Lierzer. Ta človek je začel divjati in upiti, kot bi bil obseden, ko je slišal Pinterjeve besede. Metal je po Slovincih take nesramne izbruhe svoje nemškotacionalne strasti, da se je vsem zastutil in je moral nehati govoriti. Kričal je: »Zdi se mi, da smo že v Ljubljani ali v Srbiji!« Končno se je sklenilo, da ostane razstavnica odbor permanenten in se izkuša razstavo

v doglednem času uveljaviti. Rezultat tega shoda: Nemška nestrpnost odnehuje, ker se boji zavednosti slovenskega ljudstva!

š **Vseučiliška vest.** Izredni profesor na dunajski univerzi dr. Henrik Albrecht je imenoval za izrednega profesorja patološke anatomije v Gradcu.

š **Iz poštne službe.** Poštno in telegrafično ravnanjstvo je imenovalo poštno aspirantstvo Olgo Sanda za Hra. stnik in aspirantino Emilijo Zimmermann za Slovensko Bistrico.

š **Mariborske občinske volitve.** Letos obetajo biti mariborske občinske volitve posebno zanimive. Volilni imenik je poln pomot. Nemške stranke se med seboj pridno pripravajo. Dosedaj vladajoča klika dobro ve, da če se opozicijske stranke dobro postavijo, se bo vsenemška trdnjava močno stresla. Vsak večer se vrše volilna posvetovanja in shodi. V četrtek zvečer so imele skupno posvetovanje razne obrtniške organizacije glede volitev v III. razredu. Ta razred si namreč že vnaprej laste socialni demokratje in ga utegnejo tudi dobiti. Zatorej je najbrž »višja« nemška stran naročila vodstvu obrtniške organizacije, naj se pritegnejo k skupnemu postopanju vse nemške opozicijske stranke, da se doseže kak kompromis. Kolikor smo izvedeli, so zahtevali krščanski socialci za se v III. razredu tri mandate. — Z vsi resnostjo se govori, da se dosednji župan dr. Schlidderer na noben način ne da več voliti. Pravzaprav ga je do tega koraka pripravil vsenemec dr. Orosel, ki je že vedno intrigrinal proti dr. Schmidderju. Dr. Schmidderer je bil mož, darsiravno Nemec, s katerim se je dalo vsaj še katero trezno in pametno besedo izpregovoriti. Dosednji župan je tudi gledal vsaj deloma na to, da se mestno gospodarstvo ni še globje pokopalo v blato. Dr. Orosel bo že hujši. Zatorej mnogi nemški volilci na nemški strani letos ne bodo šli s posebnim navdušenjem v volilni boj za kandidate nemškega »Wahlausschussa«.

š **Sadne cene na Zg. Štajerskem.** Sadni trgovci plačujejo sedaj za jabolopoznejše 12—24 vin., sadje za mošt 8 do 12 vin. kg.

š **Mariborska porota.** Uboj. Na zatožni klopi je sedel obtožen uboja, 22letni posestniški sin Jože Strelec iz Bukovcev. Ubil je v prepiru dne 18. julija t. l. posestnika Jurija Obrana. Jože Strelec, njegov oče in Obrana so imeli omenjenega dne pri ptujskem okrajnem sodišču neko obravnavo, pri kateri pa so se poravnali ter med potjo domov popivali v različnih gostilnah. Končno so se zopet spili in Strelec ml. je Obrana prevrgel v cestni jarek ter ga tako pretepel, da je nastopila smrt. Vsled krivdoreka porotnikov je bil Strelec obsojen na tri leta težke ječe.

š **Čina proti naravnosti** se je imel pred porotniki zagovarjati 39letni Matjevž Bukšek iz Štorgar. Grešil je večkrat proti § 127 kaz. zak. Od porotnikov je bil spoznan krivim ter bil obsojen na štiri leta težke ječe.

š **Reparski moril c Polc ujet.** Iz Ljutomeri nam poroča očividec: V našem trgu se je soboto popoldne po bliskovito raznesel glas, da so v občinski pisarni ujeli glasovitega roparja morilca Dominika Polca. Ko je zahteval od občinskega tajnika potni list na Ogrsko, ga je tajnik Kolar, bivši orožnik, takoj spoznal, da je iskani Polc. Kolar je ostrmel, ko mu je oni celo pokazal listine glaseče se na Dominika Polca. Takoj ga je prijel in ga ni izpustil, dokler niso prišli orožniki. Pri preiskavi na sodnji so našli pri njem tri dolge, ostro nabrušene nože. Polc se je vedel nekako nerodno-zmešano. Rekel je, da ve, da so listi pisali o umorih v Judenburgu in Predingu, a da on ni morilec. Očividci so domnevali, da je Polca najbrž pekla vest, in da ga je pekoča vest spravila ob pamet in je tako sam rad prišel v roke pravici. Polc je napravil na navzoče utis pol-blaznega. Polc govori gladko nemški, slovensko pa le slabo lomi, večje je deloma tudi mažarskega jezika. To povdarimo zato, da ne bodo nemški listi zopet pisali, da je Polc Slovenec. Rojen je v Nemškem Štajerskem, le pristojen je v Gorje na Kranjsko. Velika množica ljudi se je nabrala v trgu in na kolodvoru, ko so nesramnega roparja - morilca orožniki vkleknjenega gnali na kolodvor in od tam po železnici v Judenburg, kjer pride pred porotnike.

š **S tavb» nove višje gimnazije v Celju** na Otoku bodo pričeli že letošnjo jesen. Proračun za stavbo znaša 400.000 kron in ga je ministrstvo za javna dela pregledalo in potrdilo.

š **Poroka.** Na Vranskem se je poročil c. kr. sodnik g. dr. Arnold Perhat z gđc. Erno Šentakovo.

š **Gospodinja v boju s hlapcem.** Pekovka Lozinšek v Ptuj se je sprla

in stépla s svojim hlapcem Grahnerjem. Lozinšek je pri pretepu od hlapca dobila hude poškodbe.

š Umrl je dne 27. t. m. v frančiškanskem samostanu Marije Nazaret P. A d a l b e r t F l e r e , rojen 27. oktobra 1868 v Šmarci pri Kamniku.

š Nesreče. Peter Černež, hlapec pri posestniku Jakobu Ridlu na Pobrežju pri Mariboru, je razvažal prodec na državni cesti pri Leitersbergu. Ko je hotel voz izprazniti, se je isti vsled teže zvrnil na nje-ga in ga podsul. Dobil je težke poškodbe in so ga morali spraviti v bolnišnico. — Franc Berdelak, zidarski pomočnik pri zidarskem mojstru Karolu Stupanu v Slov. Bistrici, je padel vsled slabosti na dvoriš-ču in si strl hrbtenico. Spraviti so ga mo-rali v mariborsko bolnišnico.

š Prememba posesti. Gostilno »Pri mestu Gradec« na Graški cesti v Celju je na dražbi kupil g. Robert Diehl za 99.999 kron.

š Tovarniški požar. V Loki pri Žusmu je včeraj ponoči zgorela tovarna za čev-ljarska kopita, last tvrdke Matlach & Kö-nig. Škoda je ogromna, a večinoma krita z zavarovalnino. Ogenj je uničil tudi vse stroje.

POIZKUSNA MOBILIZACIJA TREH RUSKIH ARMADNIH ZBOROV.

Berolinski »Lokal-Anzeiger« poro-ča, da nameravajo mobilizirati varšav-ski, vilnski in kijevski armadni zbor.

Vabilo

na

II. redni občni zbor »Slovenske Straže«, ki se vrši

dne 13. oktobra 1912 ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo predsedstva.
- 2.) Poročilo tajnika.
- 3.) Poročilo blagajnika.
- 4.) Poročilo nadzorstva.
- 5.) Volitev odbora, nadzorstva in raz-sodišča.
- 6.) Razni predlogi. (Predlogi se mo-rajo vsaj 8 dni pred občnim zborom javiti društvenemu vodstvu.)
- 7.) Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

Vodstvo »Slovenske Straže«.

ZASEDANJE DELEGACIJ.

Dne 12. in 13. oktobra bodo »Na Gradu« dineji, h katerim povabi cesar člane delegacij.

Koroške novice.

k Zasedanje koroškega dež. zbora je bilo v soboto odgodeno. Dež. zbor je v soboto sprejel predlagano povišanje doklad in proračun.

k Učiteljsvo in koroški deželni zbor. Liberalna večina koroškega deželnega zbora je sklenila: Deželne okrajne učiteljske konference za leto 1913. naj odpadejo, v bodoče naj se pa vrše vsako drugo leto. Denarne podpore naj se dajo učiteljem le v resnično nujno potrebnih slučajih, remu-neracije učiteljsvu naj se omeje.

Telefonska in brzojavna poročila.

SLOVANSKA ZMAGA V PULJU.

Pulj, 30. septembra. Pri včerajšnji volitvi deželnega poslanca za tretji okraj mesta Pulj je sijajno zmagala Hrvaška Ljudska Stranka. Izvoljen je slovenski kandidat ravnatelj istrske posojilnice Josip Stihović s 404 glasovi. Laška kamora je dobila samo 231 gla-sov. Udeležba je bila ogromna, na voli-šče je prišlo 80 odstotkov vseh volilcev.

PREDSEDNIK OGRSKE DRŽ. ZBORNICE PRI CESARJU.

Dunaj, 30. septembra. Danes je cesar v avdijenci sprejel predsednika ogrskega drž. zbora grofa Tizso.

MINISTER TRNKA V BUKOVINI.

Černovice, 30. septembra. Minister dr. Trnka potuje po Bukovini, kjer si je ogledal regulacijska dela reke Prut. Ministra je prebivalstvo v Hlinici, Lu-zanu in Masnajestju slovesno sprejelo.

ČEŠKI NARODNI SVET IN ČEŠKO-NEMŠKA SPRAVA.

Praga, 30. septembra. Na glavni skupščini češkega narodnega sveta so se izjavili za češko - nemško spravo in obsodili zadnji Hohenburgerjev jezi-kovni odlok.

ČEŠKE ŠOLE NA DUNAJU.

Dunaj, 30. septembra. Češka šola v III. okraju je bila danes zopet odprta, župan je pa odredil, da se zopet zapre.

»NAPREDAK« V SARAJEVU.

Sarajevo, 30. septembra. Ob številni udeležbi je bil včeraj položen temeljni ka-men za dom hrvaškega društva »Napre-dak«. Cerkevne obrede je pri tej slavnosti izvršil škof koadjutor Bauer iz Zagreba.

VEČINA V BOSENSKEM SABORU.

Sarajevo, 30. septembra. Včeraj so vse stranke razun Srbov podpirale Bilinskijeve železniške predloge. S tem je dobljena de-lovna večina za bosenski sabor.

WOLF SE JE ONESVESTIL.

Dunaj, 30. septembra. Poslanec Wolf je danes v železniškem vozu omedlel. Pri padcu se je ranil na nogah. Wolfa so pre-peljali v njegovo stanovanje, kjer se pa že bolje počuti.

ZA MIR NA BALKANU.

Dunaj, 30. septembra. Političen po-ložaj na Balkanu je resen. Vest, da bi bila Bolgarija poslala ultimatum Tur-čiji, pa ni resnična.

Cetinje, 30. septembra. Uradno iz-javlja črnogorska vlada: Zastopniki vevlasti so črnogorskemu kralju in črnogorski vladi prijateljsko svetovali, da naj Črna gora vzdržuje mir. Kralj in vlada sta izjavila, da Črna gora ne bo nastopala v protislovju z željami ve-levlasti, a miroljubnost Črne gore je odvisna od turške vlade, ki naj vzdržu-je ob črnogorski meji mir. Črnogorske-mu gospodarskemu razvoju nemiri v Turčiji zelo škodujejo in se nahaja Čr-na gora v zelo težavnem položaju.

Sofija, 30. septembra. Bolgarski fi-nančni minister Todorov izjavlja, da so glasovi o vojni akciji Bolgarske neres-nični in vse vesti o izrednih vojnih pri-pravah brez podlage. Take vesti je zelo obžalovati, ker se z njimi oškoduje fi-nančijelni ekonomski razvoj Bolgarske.

Dunaj, 30. septembra. »Neue Freie Presse« poroča iz dobro informiranih krogov, da se z vsem pritiskom dela na to, da se vzdrži mir na Balkanu.

TURČIJA HOČE TUDI IZVESTI, KAR JE OBLJUBILA.

Carigrad, 30. septembra. »Jeni Ga-zetta« objavlja daljši članek, ki se pe-ča z vprašanjem preosnov, ki jih izvede Turčije. Članek izjavlja, da hoče zdaj turška vlada tudi izvesti, kar je oblju-bila. Če se pa ne izvede, kar se je obe-talo, je gotovo, da Turčija izgine kot država s sveta.

TURČIJA OBŽALUJE NAPAD NA GRŠKO PAKETNO LADJO.

Atene, 30. septembra. »Agence d' Athenes« poroča: Grški poslanik v Carigradu Gryparis je svojo vlado ob-vestil, da turška vlada obžaluje do-godke na Samu in da hoče krivce kaz-novati, ko se izvede preiskava, ki se bo pa zavlekla, ker so vse zveze s Samom prekinjene.

ČRNOGORCI NAPADLI TURŠKO LADJO.

Solun, 30. septembra. Skopeljski vali poroča, da so napadli Črnogorci ladjo, na kateri so se vozili turški vo-jaki. Črnogorci so usmrtili več turških vojakov, ostale pa odvedli kot vjetnike.

PREPOVEDAN IZVOZ IZ ČRNE GORE.

Cetinje, 30. septembra. Črnogorska vlada je prepovedala izvažati konje, ži-vino, meso in moko iz Črne gore.

RUMUNCI O BERCHTOLDOVEM PO-ROČILU.

Bukarešt, 30. septembra. Konserva-tivni list »Sera« objavlja članek, ki iz-vaja, da je Berchtoldov govor zelo učin-koval, ker še ni nikdar noben minister tako odkrito govoril o nevarnosti polo-žaja na Balkanu. Najvažnejši v Berch-toldovem poročilu je pa odstavek, ki izjavja, da vse vevlasti žele mir, a da je moral opozoriti na koristi, ki bi jih morala Avstro - Ogrska braniti, če se na Balkanu sedanje stanje izpremeni.

SPRAVA MED SRBSKIM IN ČRNO-GORSKIM KRALJEM.

Belgrad, 30. septembra. Kralja Pe-ter in Nikola sta se spravila po posre-dovanju italijanskega kralja.

SESTANEK V BALMORALU.

Balmoral, 30. oktobra. Konference so končane. Ruski zunanji minister Sa-zonov in angleški državni tajnik zuna-njih zadev, sir Edward Grey, sta odpo-tovala iz Balmorala. Minister Sazonov ostane še nekaj časa na Angleškem, kjer obišče več oseb. O konferencah v Balmoralu niso izdali nobenega komu-nikeja; »Evening Standard« izjavlja, da ga tudi ne nameravajo izdati.

BOMBE V SOLUNU.

Solun, 30. septembra. Tu so včeraj eksplodirale tri bombe, ki pa niso napra-vile posebne materijelne škode. Več oseb je ranjenih. Straža pri avstrijski pošti je podvojena.

Solun, 30. septembra. Na cesti Sa-bri paše je razpočila pred hišo plinove

družbe bomba. Rajen je bil neki pašant. Škode eksplozija ni veliko povzročila.

TURKI IZKREVAJO NA SAMU VO-JAKE.

Carigrad, 30. septembra. S Krete se poroča, da so Turki na Samu izkrcali 600 vojakov in da bodo še 800 mož izkr-cali.

BOJI NA SAMU.

Berolin, 30. septembra. Iz Carigra-da se poroča: Pred mestom Vati se ne-prestano bijejo med vstaši in turškimi vojaki boji.

LAŠKA OJAČENJA ZA TRIPOLIS.

Milan, 30. septembra. Vlada je vnovič pozvala pod orožje 40.000 vojakov, ki od-idejo v Tripolis, kjer hoče Italija pričeti odločnejšo akcijo proti Turkom.

ENO LETO LAŠKO - TURŠKE VOJNE.

Rim, 30. sept. 29. sept. 1911 ob 1/2 treh popoldne je Italija napovedala Turčiji vojno. Vsi večji laški listi se bavijo s tem dogodkom ter prihajajo do za-ključka, da je bilanca vojnega leta ugodna za Italijo, neugodna za Turčijo. Italija da je edina na znotraj, njena sredstva še niso izčrpana, Turčija pa razdrapana v notranjosti, brez sred-stev in v nevarnosti, da je požar na Balkanu ne prežene z začasnega do-movja v Evropi. Listi naglašajo zlasti dejstvo, da se je Italija ob petdesetlet-nici svojega zedinjenja odločila složno za korak, anektirati Libijo, ki je po zgodovini že zdavna spadala v njeno interesno območje. Da se doseže ta cilj, vevla narodna čast Italijanov.

KDO JE PROVZROČIL LAŠKO-TURŠKO VOJNO?

Carigrad, 30. septembra. V dobro poučenih političnih krogih se govori, da je Italija začela in da vodi vojno proti Turčiji z angleškim in franco-skim denarjem. Udarce je namenjen proti Nemčiji, za katero ne bo prostora, da bi se ugneznila ob Sredozem-skem morju, ako dobi Libijo Italija, kajti vsa ostala severoafriška obal je že oddana. Če se posreči velika poteza, bo ogrožena tudi nemška trgovska zveza z vzhodno Azijo, ker ji Angleži in Francozi ob konfliktih lahko zapro pot do sueškega prekopa. Za Nemčijo je življenjskega vprašanja, da si zagotovi vsaj postajo za premost v Sredozem-skel morju. — Vsekako je čudna vlo-ga, ki jo pri tem igra Italija nasproti svoji »zaveznici« Nemčiji.

MOBILIZACIJA V RUSIJI.

Peterburg, 30. septembra. Uradno se dementira mobilizacijo sedmih ar-madnih zborov na Poljskem, pač pa se za poskušnjo mobilizujeta dva armad-na zbora ob Visli, kar pa je bilo skle-mjeno že spomladi.

SVEDROVCI ODNESLI 9000 KRON.

Buje, 30. septembra. Tu so svedro-vci vlomili v davčni urad, navrtali bla-gajno in odnesli nad 9000 K denarja. Kot osumljenega so zaprli nekega Iva-na Lončariča, rojenega v Bujah, meha-nika v ladjedelnici v Trziču.

SMRT VIŠJEGA RABINCA.

Lvov, 30. septembra. Višji rabinec Friedmann je umrl.

ZNIŽANJE OSOBJA NA PODRŽAV-LJENIH ŽELEZNICAH.

Praga, 30. septembra. »Pravo Lidu« poroča: Te dni je posebna komisija že-lezniškega ministrstva proučavala raz-mere na podržavljenih progah Družbe državnih železnic in Severne železnice. Komisija je proučavala vprašanje o znižanju osobja, ker hočejo pričeti po progah državne železnice varčevati.

ORSOJENA SOCIALNODEMOKRAŠKA POSLANCA.

Pruskega socialnodemokraškega po-slanca Borchardta je obsodilo berolin-sko deželno sodišče v globo 100, Lei-nerta pa v globo 50 mark, ker se nista pokorila odločbam predsednika pruske-ga deželnega zbora.

VELIKANSK TVORNIŠKI POŽAR.

Kraljev Gradec, 30. septembra. Us-njarna tvrdke Hannuš in sin v Vuklani je popolnoma zgorela. Požar je uničil tudi del sosednje usnjarne, ki je last tvrdke Nehedly. Škodo cenijo nad 1 mi-lijon kron in je z zavarovanjem po-krita.

SMRTO PONESREČENI POSLANEC.

Füssen, 30. septembra. Socialnode-mokraški deželni poslanec Rollwagen v Hamburgu je padel na Schartschoffenu 400 metrov globoko in se je ubil.

KUGA NA ANGLEŠKEM PARNIKU »BELLE ISLA«.

London, 30. septembra. Na angleš-kem parniku »Belle Isla«, ki se je 10. t. m. pripeljal iz Hamburga v Tyne, se je pojavila kuga. Dne 18. t. m. je umrl na kugi neki pomorski vajenec, drugi pomorski vajenec je umrl v Hamburgu,

tretji mornar leži na kugi bolan v cux-havenski bolnišnici.

SPLOŠNA STAVKA ŠPANSKIH ŽE-LEZNIČARJEV.

Madrid, 30. septembra. Narodna že-lezniška zveza je z 2686 proti 84 glasovom sklenila, da proglasi splošno stav-ko železničarjev.

KITAJSKO MESTO GORI.

Peterburg, 30. septembra. Kitajsko mesto Samazja, ki se nahaja nasproti Blagovenščaka, gori. Ogenj je mesto že skoro popolnoma uničil.

AVTOMOBILNA NESREČA.

Hamburg, 30. septembra. Vdovo ameriškega senatorja Godekroga je ubil avtomobil.

EKSPLOZIJA SKLADIŠČA ZA SMODNIK.

Šangaj, 30. septembra. Tu je včeraj eksplodiralo skladišče za smodnik. Sto oseb je mrtvih.

STRAŠNO DEJANJE ZBLAZNELEGA ŽIVINOZDRAVNIKA.

Bukarešt, 30. septembra. Bivši mest-ni živinozdravnik Cornodole je zblaz-nel. V blaznem stanju je polil posteljo, v kateri je spala njegova žena z dvema otročičema, s petrolejem in zažgal. Že-na in otroka sta zgorela.

200.000 MARK ANGLEŠKIM SUFRA-GETKAM.

London, 30. septembra. Fondu an-gleških sufragetk je volila umrla mis Wilson 200.000 mark.

ŽENITOVANJSKI NAČRTI BIVŠEGA POTUGALSKEGA KRALJA.

London, 30. septembra. »Press Te-legraph« poroča iz Jalte: Ekskralj Ma-nuel je tu kupil neko vilo, iz česar skle-pajo, da se namerava res poročiti.

NESREČA V KURILNICI.

Vitkovice, 30. septembra. V tukajšnji kurilnici je eksplodiral parni mo-tor. Tri osebe so mrtve.

ŽRTVE AVIATIKE.

New York, 30. septembra. Včeraj so se pri poletih z letalnimi stroji ubile tri osebe.

— Skrajšanje časa za nakladanje blaga. Na odredbo c. kr. železniškega ministrstva se skrajšajo vsled izven-rednega nakopičenja blaga na vseh progah c. kr. avstrijskih državnih že-leznic izvzemši dalmatinske proge in postaje Trst c. kr. drž. ž., Trst prosta luka c. kr. drž. ž. in Trst Franc Josipo-va prosta luka, tarifirani nakladalni roki z veljavnostjo od 1. oktobra 1912 do preklica na 6 dnevni ur. Obenem se skrajšajo nakladalni roki na industrij-skih in dovlačnih tirih pri enostavni nakladalni manipulaciji na 6, pri dvojni nakladalni manipulaciji na 9 dnev-nih ur.

Razne stvari.

Služkinja milionarka. Katarini Kri-tiku, mladi služkinji v Atenah, je za-pustil neznan stric v Ameriki 8 milio-nov frankov. Srečna služkinja je izja-vila, da ostane tudi poslej zvesta svoje-mu zaročencu, nekemu orožniku.

Razstava za kuharsko umetnost v Londonu. V času od 29. oktobra do 2. novembra 1912 se bo vršila v Londonu splošna razstava za kuharsko umet-nost. Udeležbo k razstavi je priglasiti do 12. oktobra t. l. Natančnejše podrob-nosti so razvidne iz tozadavnega po-ročila, ki je v pisarni trgovske in obrt-niške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Nova iznajdba na polju brzojavljenja. Mlad francoski fizik Bethenod je iznašel napravo, po kateri je mogoče brezžičnim potom brzojaviti nad 200 besed v minuti. Baj je Bethenod rešil tudi problem brez-žičnega telefoniranja.

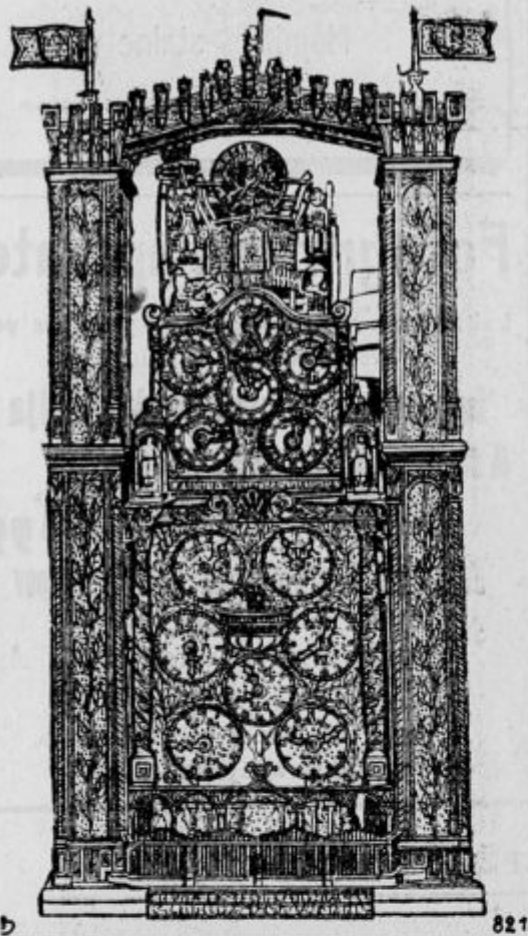
General — tat. Iz Peterburga poro-čajo, da je proces proti generalu Uhaču, ki je obtožen poneverjenja, prinesel na dan neverjetne podrobnosti. V enem samem letu je general ukradel nič manj kot dva milijona rubljev. Dognali so, da je nakupil na tisoče starih konj za vojsko in jih za-računal za mlade, pri čemur je zaslužil pri vsakem konju 75 rubljev. Živel je zelo raz-košno ter je imel dve vili, eno v Švici in eno na Kavkazu, ki sta veljali 600.000 rubljev.

Denarnica v zakurjeni peči. V We-tzelsdorfu na Zgornjem Štajerskem je neka kmetica pred dnevi zakurila peč, da bi moža ne zeblo, ko pride domov. Potisnila je polno naročje drva v peč in ko se je mož zvečer vrnil domov, je obstal prestra-šen na pragu in zaklical: »Žena, ali si vzela denarnico iz peči, predno si zakurila?« Ko je žena to zanikala, je skočil mož k peči, odprl vratca . . . Zagledal je le prasketa-joč ogenj. Denarnica, v kateri je bilo 700 kron in ki jo je skril v peč, je popolnoma zgorela. V srdu je skočil na ženo, jo začel

: Zahtevajte cenike! :

REVOLUCIONARNO GIBANJE MED RUSKIMI MORNARJI.

Lvovski rusinski list »Dilo«, glavno glasilo ukrajinske stranke, priobčujo 28. septembra tega leta poročilo iz Odeje, v katerem se zatrjuje, da je revolucionarna zarota med moštvo ruskega bojnega brodovja v tesni zvezi z ukrajinskim gibanjem. Na čelu zarote stoji skoro sami Ukrajinci. Kljub drakonskim odredbam admirala Gregoroviča se ni posrečilo popolnoma zatreti zarote. Voditelji zarote imajo načrt, polastiti se več bojnih ladij črnomoškega brodovja in nato pristati na mestom Odesi, Teodoziji, Novorosijsku in Batumu naložiti kontribucijo 10 milijonov rubljev, ki bi jih dobil strankarski fond ukrajinske revolucionarne stranke. Mesta bi prisilili k plačilu te ogromne vsote z bombardiranjem. S temi vestmi se strinjajo tudi poročila od drugih strani, ki trdijo, da je revolucionarna propaganda razširjena po vsem črnomoškem brodovju. Na vseh bojnih ladjah obstajajo tajne revolucionarne organizacije in na mnogih ladjah so vsi mornarji člani teh organizacij, ki so v tesni zvezi z revolucionarnimi organizacijami v pristaniških mestih. To vse ni neznan vojnim oblastem, ki s strahom pričakujejo splošne vstaje mornarjev. Da bi to vstajo preprečile, so predčasno nalašč provocirali upore na posameznih ladjah, da bi s proglašenjem vojnega stanja in s številnimi smrtnimi obsodbami potlačili revolucionarno gibanje. Na ta način pa se je prava revolucija na črnem morju le odložila, ne pa popolnoma zadušila. Črnomoško brodovje je in ostane revolucionarno. Vislice, usmrtilcev dvanaestih mornarjev in obsodbe več sto pomorščakov v težko ječo so vlile le olja v ogenj. Nezadovoljnost s sedanjim družabnim redom v Rusiji je le narasla in želja po masčevanju se je le povečala. Revolucionarno gibanje na črnomoškem brodovju je eminentno političnega značaja ter je v tesni zvezi s splošnim revolucionarnim gibanjem v celi Rusiji. Enaki upori na črnomoškem brodovju so se dogodili tudi leta 1905. po porazu Rusov pri Čušimi.

LESENA URA.

Umetno izdelano uro iz lesa je dovršil po šestnajstih letih trudapolnega dela, neki delavec kovinske tovarne v Berndorfu, Jakob Jawurek. Ura obstoji iz 118 lesenih kolescev z 13.676 zobovi ter je vsak posamezni del viden s prostim očesom. Ura kaže natančno čas na Dunaju, Kolinu, Amsterdamu, Parizu, Madridu, Londonu, Buenos Airesu, New Yorku, Peterburgu, Jeruzalemu, Astrahanu, Tobolku in Pekinu, nadalje tudi tek solnca in lune. Ima kazalec za datum in na nihalu kazalec za sekunde. Ura igra vsake pol ure kako pesem, kaže 12 apostolov, stražarje, rokodelce in smrt.

Književnost.

»Novi čas« piše:

F. S. Finžgar: »Naša kri«. Založila Katoliška Bukvarna. — Cena 1 K 40 vin., vezan 2 K 50 vin.

Burni Napoleonovi časi niso ostali brez posledic tudi na Slovenskem. Ljudstvo je bilo sicer mirno, a pod pelom je tlela žerjavica odpora, ki je naenkrat bruhnila na dan. V te čase je

posegel Finžgar in napisal »Naša kri«. In tudi boji med Francozom in gorenjskim kmetom se vrše le navidezno za Jerico, v resnici za našo kri, našo moč in naš ponos. V drami kipi življenje, kipi ljubezen do prostosti in do rodne grude, do zmage naše krvi. Finžgarjeva beseda, trda kot jeklo, a zvoneča kot bron, polna moči in tolažbe, polna upanja v našo moč in našo kri, bo pustila povsod neizbrisno sled za seboj. Zlate so Borštnikove besede ob koncu igre zaročencema: »Ljubita to grudo, kakor smo jo mi, vaši očetje! In ko bodo naše kosti že trikrat prekopane, naj še zvedo pozni vnuki o teh težkih dneh in mogočnjaki naj pomnijo, da naša kri ni igrača!« Takih besed smo večkrat potrebni.

Dejanje se razvija naravno, nepri-siljeno, značaji izklesani. To so res naši možje, naša dekleta in fantje. V tem zmislu je »Naša kri« najboljša slov. ljudska igra.

Sienkiewiczova povest »Skozi pu-stinje in puščavo«, katero prinaša ravnokar »Ljudska knjižnica« kot 17. zvezek, je najmičnejša Sienkiewiczova povest; za vse sloje enako zanimiva, vzgojna in poučna tako za mladino, kakor za odraslega človeka, za pripro-ste stanove, kakor za izobraženca, vsem popolnoma razumljiva in pripro-sta. Kaj tako lepega zna ustvariti le silni duh Sienkiewiczov. Slovenski prevod ima poleg tega tudi izredno nizko ceno, namreč 2 K 80 h za broširan in 3 K 90 h za vezan izvod. »Katoliška Bukvarna« je razposlala povest ravnokar naročnikom »Ljudske knjižnice«. Nenaročniki naj jo pa blagovolijo po-sebej naročiti.

Glasba.

H. Družovič: Lira. Moški zbor. (Srednješolska pesmarica.)

I. zvezek. Cena 1 K 70 v, vez. 2 K 20 v. II. zvezek. Cena 1 K 80 v, vez. 2 K 30 v. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Prav dobro urejena pesmarica prinaša v prvem delu najpotrebnejše iz splošne glasbene teorije, nudi obilno število kaj primernih eno- dvo- tri- in štiriglasnih pevskih vaj, v drugem obsežnejšem delu pa obsega 57 za mladino in tudi sicer za izobraževalna društva jako prikladnih in ne težkih moških zborov.

Nekaj novega, kar smo do sedaj večinoma pogrešali v takih zbirkah, so lepe narodne, pa ne le slovenske, ampak tudi razne druge slovanske in neslovanske narodne pesmi. Pesmarico priporočamo.

To je najobširnejša in najcenejša zbirka moških zborov, ki bo posebno našim društvom prav dobro došla.

CERKVENIM ZBOROM

priporočamo za mesec oktober (posvečen Kraljici presv. rožnega venca) sledeče skladbe:

Foerster Ant.: 12 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. 1 K 80 h.

Gerbič Fr.: Slava Nebeške Kraljice. 20 Marijinih pesmi za mešan zbor. Part. 3 K, glasovi 60 h.

Sattner p. Hugolin: Marijine pesmi za mešan zbor. Part. 1 K 80 h, glasovi po 50 h.

Premrl St.: 12 Marijinih pesmi za mešan zbor. Part. 1 80 h, glasovi po 40 h.

Hladnik Ign.: 16 Marijinih pesmi za mešan zbor. Part. 1 K, glasovi po 20 h.

Grum Ant.: 10 pesmi k blagoslovu za mešan zbor. Part. 1 K.

Hribar - Premrl: Slava Brezmadežni. Cerkvena pesmarica. Cena 1 K 20 h; v platno vezan izvod 1 K 80 h. Obsega Marijine, evharistične in druge pesmi.

Hribar p. Angelik: Obhajilne pesmi za mešan zbor. Part. 2 K, glasovi po 40 h.

»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Cesarice Elizabete loterija za vdovski in sirotilski dom.

Žrebanje dne 4. oktobra 1912.

Glavni dobitki 25.000 K,

— 5000 in 1000 K na zahtevo v gotovini. —

Pohištenim mizarjem

3091 10 pošljem na zahtevo svoj bogati cenik z dodatkom franko in zastonj, zelo zanimiv za vsakogar.

Adolf Schön

velika zaloga vseh potrebščin za mizarje, Praga, Vavelske namesti 53.

Izvoz v vse kronovine.

Krepkega dečka

iz postene hiše, s prim. šolsko izobrazbo in pridnega

trgovskega pomočnika

sprejme večja eksportna firma na Dolenjskem. — Oni, ki razumejo nekaj nemški in imajo prakso v mešani stroki, imajo prednost. Ponudbe pod 344, poste restante Karmel. 3028

Preste

pošiljam od 1. oktobra naprej v poljubnem številu vsakomur na dom! Naroča se osebno ali po dopisnici v pekarni prest Bizjak, Poljanska c. 25.

Sprejme se izurjen

3090

čevljarški pomočnik.

Takojšnje ponudbe na naslov Frank Bernard, čevljarški mojster in gosliničar Trnovo-Notranjsko.

Služba

3062 2

organista in cerkovnika

v Črnučah pri Ljubljani. Plača 600 K v gotovini, nekaj postranskega zaslužka.

MASTIN

ki se dobiva pri vsakem trgovcu. Svetovnoznani doktorja pl. Trnkóczyja kranjski redilni in varstveni prašek za živino. Na razstavah je dobil prve medalje, od živinorejcev na tisoče zahvalnih pisem. Dobiva se po pošti, najmanj pet zavojev za 3 K 30 v.

Olimpija krema brez maščobe, lepilo prve vrste, je najboljša in najuspešnejša sredstvo za odstranjenje vsakovrstnih kožnih napak, kakor so pege, izpuščaji, lišaji, mozoli itd. Mali lonček K 1-20, veliki lonček K 2-—.

Olimpija puder rožnat, bel in creme, daje licu svežo in posebno sijajno mladostno polt, in je popolnoma neškodljiv. Skafulja 1 K 50 v.

Pomada za rast las krepi lasišče in zabranjuje izpadanje las. Lonček 1 K 20 v.

Osipalo prašek za otroke in odrasle, vojake, turiste. — Karton 30 vin.

Mazilo zoper ozeblino. Sredstvo zoper ozeblino. — Lonček z navodom o rabi 80 vin., tucat 8 K.

Otroško mazilo je za otroke z ožuljenimi mesti. — Lonček z navodilom 40 vinarjev, tucat 4 K.

Lekarna Trnkóczy, zraven rož. a, v Ljubljani.

Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna trdnja. — Preizkušeno lekarniško blago Drogerijske cene. — Mastin za živinorejce. — Telefon 190 3481

Priporočajo domača najnovejša

konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta šte. 3.

Sprejemajo naročila po meri ter se izvrše točno in solidno.

1183

Založniki c. kr. priv. juž. žel.

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

Moderne krasne bluže

iz svile, gara, čipk, etamina, volne in barheta, vrhnja in spodnja krila, pletene jope, vse v največji izbiri

po zelo ugodnih cenah v modni in športni trgovini

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA

nasproti glavne pošte.

2768

Št. 20252.

Razpis.

V Žužemberku je oddati mesto provizoričnega

deželnega živinozdravnika.

S to službo so združeni dohodki letnih 1600 K in sicer pripade od tega zneska 1000 K na deželni zaklad, 600 K pa na okrajno blagajnico za sodni okraj žužemberški.

Prosilci za to službo naj pošljejo podpisanemu odboru svoje z dokazili o starosti, znanju slovenskega in nemškega jezika in o živinozdravniški usposobljenosti opremljene prošnje

do 31. oktobra 1912.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 25. septembra 1912.

2104 2